

VSE JE VREDA
BILAU

STR. 5

ŠTEVANOVSKI
UČENCI V VUČJI
GOMILI

STR. 7

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 7. aprila 2005 * Leto XV, št. 7

O šoli, časopisu, radiu in še čem...

Težko pričakovan in napovedovan sestanek predstavnikov Porabskih Slovencev in slovenskih diplomatskih predstavnikov na Madžarskem z vodstvom Urada za narodne in etnične manjšine v Budimpešti se je končno zgodil 22. marca. Predsednik Urada Antal Heizer, sklicatelj sestanka, zaradi neodložljivih obveznosti ni bil prisoten, zato je pogovor vodil njegov namestnik Juraj Popović, pomagal pa mu je István Ispanović. Prisotna sta bila tudi predstavnika narodnostnega oddelka madžarskega šolskega ministrstva. Veleposlanik RS na Madžarskem Andrej Gerenčer je uvodoma predstavil namen našega obiska in orisal pereče probleme, s katerimi se srečujejo Porabski Slovenci: iz leta v leto se z madžarske strani zmanjšujejo finančna sredstva za vitalne manjšinske institucije, za narodnostno šolstvo, izhajanje časopisa, delovanje slovenskega radia; v letošnjem letu so problemi tako pereči, da je obstoj slovenskih ustanov resno ogrožen. Generalni konzul RS v Monoštru Marko Sotlar je izpostavil problem madžarskega neizpolnjevanja določil meddržavne pogodbe, Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini v RM in madžarski narodni skupnosti v RS. Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, je probleme predstavil v številkah: kljub kandidiranju na različne razpise in

vsestranskim prizadevanjem za pridobivanje prepotrebnih finančnih sredstev sta narodnostni šoli na Gornjem Seniku in v Števanovcih letos v položaju, da jima v proračunu za osnovno delovanje (materialni stroški in OD učiteljev) manjka po 20 milijonov forintov. To pomeni, da bi začetek novega šolskega leta jeseni lahko bil še negotov. Kakšne posledice bi imelo tako stanje za učence in učitelje, predvsem pa odločitve staršev, samouprave kot ustanoviteljice šol sploh ne upajo razmišljati. Najpomembnejši problem pa je ta, da gre za obstoj vsega narodnostnega izobraževanja slovenske manjšine, s tem pa za ukinjanje možnosti učenja narodnostne materinščine,

kar posledično vodi v ukinjanje jezika kot temelja narodnostnega obstoja. Brez zagotovljenih finančnih sredstev pač narodnostne institucije ne morejo delovati. Enako kritična je problematika časopisa Porabje in slovenskega radia, sta zagotovila urednika, Marijana Sukič in Francek Mukič. Sogovorniki z Urada so menili, da je problematika res pereča in postregli s številnimi informacijami, na katere razpise katerih možnih skladov je mogoče še kandidirati in pridobiti določena sredstva. Vse je torej relativno in stvar iznajdljivosti posameznih manjšin. Zaskrbljujoče. Svetovali so, naj **narodnostne šole prevzame v upravljanje Državna slovenska samoupra-**

va, saj bo v tem primeru državna podpora na posameznega učenca nekaj deset tisočakov večja. Za božjo voljo, kaj pomeni nekaj deset tisočakov v milijonski proračunski luknji posamezne šole?? In še priporočilo, skoraj zahteva, naj **se slovenska manjšina odloči za spremembo modela narodnostnega izobraževanja**; sedanja narodnostni model šol s slovenščino kot učnim predmetom naj bi nadomestil model dvojezičnega narodnostnega izobraževanja, seveda prilagojen porabskim jezikovnim razmeram. To je pozitivno in izhodišča razvoja dvojezičnega šolskega modela sem pripravila in predstavila na sestanku avtorica tega zapisa. Prvi pogoj, da se la-

hko lotimo prenove narodnostnega izobraževanja, pa je **sistemsko financiranje šol**. V zvezi s tem zaenkrat nismo dobili zadovoljivega odgovora, saj je menda vse odvisno od uspešnosti sprememb manjšinskega zakona, s čimer se ukvarja parlament. Predstavniki Urada so za letošnje leto obljubili pokritje proračunskih primanjkljajev, toda kako bo v naslednjih letih??

In še problem neizpolnjevanja določil meddržavne pogodbe: sogovorniki z Urada menijo, da takega problema ni, saj so določila sporazuma oziroma zapisniki sej mešanih komisij po njihovem »samo priporočila« (le priporočila) vladama obeh držav. Torej ne obveznosti, le priporočila. (Ki jih vladi izpolniti ali pa ne.) Iz tega bi lahko sklepali, da je vsa meddržavna retorika na visoki ravni le debatni klub, razne mešane komisije pa prijetna ali manj prijetna prijateljska srečanja. Odvisno od okoliščin, drznosti in odločnosti sodelujočih.

In še nekaj mi je na tem sestanku dalo misliti: tudi če ima sestanek samo vodstvo gobarskega društva, se piše uradni zapisnik. Ali nisem opazila ali pa našega razgovora ni bilo vredno zabeležiti, saj je zapisnik uradni dokument?! Mogoče so v takih primerih pravila drugačna, ne vem. Upajmo le, da bodo naši dogovori veljali in postali obveznost ne le priporočila.

Valerija Perger

Sombotel: letošnji sporazum o pomoči prekmurskim Madžarom

POBUDA – PREMISLITI O PODOBNEM ZA PORABSKE SLOVENCE!

Slovenija in Madžarska sta doslej podpisali številne sporazume na zelo različnih področjih. Med manjšinami je najpogostejše leta 1992 v Ljubljani podpisan in pozneje v

imenu prekmurskih Madžarov pa György Tomka. Pred podpisom so v priložnostnih govorih poudarjali, govorili o pomenu sporazuma, ki zagotavlja strokovno pomoč

či Porabskim Slovencem.

Posebnost, predvsem pa kakovost sporazuma med Železno in Zalsko županijo in krovno organizacijo prekmurskih Madžarov je v njegovi konkretnosti, brez dolgega teoretičnega opredeljevanja o pomenu za madžarsko manjšino v Sloveniji.

Prvo poglavje je namenjeno vzgoji in izobraževanju, in sicer tako konkretno, da je zapisana strokovna pomoč desetih vrtcev, petim dvojezičnim osnovnim šolam, eni dvojezični srednji šoli, katedri za madžarski jezik na mariborski Univerzi oziroma Pedagoški fakulteti in murskosoboški enoti republiškega zavoda za šolstvo. Za tem so našteje ustanove iz Zalske in Železne županije, ki nudijo strokovno pomoč. Podobno natančno je opredeljena pomoč na področju kulture in umetnosti, recimo vloga sodelovanja med knjižnico Dániel Berzsényi v Sombotelu in murskosoboško Pokrajinsko in študijsko knjižnico. V to poglavje sodi tudi pomoč in sodelovanje med muzeji, galerijami; pa pri izdajanju različnih literarnih in drugih publikacij; obiski v gledališču Sándor Hevesi v Zalaegerszegu in še vrsta drugega. Našteti so tudi skupni mladinski in drugi programi, ali nekoliko statistično, v letu 2005 naj bi bilo 625 različnih oblik strokovne pomoči in sodelovanja med sosednjima županijama in prekmurskimi Madžari.

eR

Slovenski generalni konzul v Monoštru Marko Sotlar je predlagal, da bi se pogovarjali o podobnem sporazumu za Porabske Slovence.

obeh parlamentih ratificiran sporazum o zagotavljanju enakih pravic Porabskim Slovencem in prekmurskim Madžarom. Še nekoliko starejši je sporazum, ki ga podpisujejo predsedniki skupščin Železne in Zalske županije s krovno organizacijo prekmurskih Madžarov, Pomursko madžarsko samoupravno narodnostno skupnostjo v Lendavi.

Sporazum o sodelovanju v letu 2005 so v Sombotelu podpisali predsednika Zalske in Železne županije Zoltán Kiss Bodog in Peter Markó, v

prekmurskim madžarskim kulturnim skupinam, ustanovam in posameznikom že petnajsto leto. Predsednik prekmurskih Madžarov je zlasti poudaril pomen strokovne pomoči na jezikovnem področju in dodal, da bi morala Slovenija bolj pomagati tudi Porabskim Slovencem, kar se tiče vzgoje in izobraževanja, posebno pa pri učenju materinske. Slovenski generalni konzul v Monoštru Marko Sotlar pa je dal pobudo, da bi se podpisniki pogovarjali in dogovorili tudi za podoben sporazum o strokovni pomo-

Vsepo vsedik se vse preobrača....

V Monoštri dela edna mala hranilnica, štera se zove Nádásd-Örség Egyesült Takarékszövetkezet. Tačas ka je ta hranilnica etakšo ime dobila, so nisterne male hranilnice večkrat fuzionirale. Znam, da porabski ljudje radi odijo v Varaš v tau hranilnico pa si svoje prišparane pejnaze nut dejajo, naj njim malo »rastejo« ali pa pejnaze na posaudbo vzemajo, če je za kaj nūcajo. Tau je našim ľudam

nej samo čuli, glasovali smo za najnovejši sistem, ka na hranilnico čaka. Pred tistim smo pa eške nistarne spojvalne podatke zvedli od poslovanja hranilnice. Zvedli smo, ka so lani 3 milijarde forintov obračali, pa so dosegli 160 milijonov svojga kapitala. Samo kak sam v naslovi pisala, vse se preobrača, vsigdar nauvi zakoni naprej pridejo, pa etak se k tejm trbej držati, če škemo prežveti. Etak je

Vodstvo hranilnice

sploj praktično zatok, ka naj-večkrat tak morajo v Varaš titi, če si kaščejo tanapraviti. V tauj hranilnici samo tri – sploj pridne – ženske delajo. Videti, ka cejli den nemajo edne proste minute, napona so pred mašinami, napona so z ľudami, ki je gor poiščejo. Ta hranilnica v 8 mestaj ma izpostavo (fiók), k njej se držijo 62 vesi pa dva varaša.

25. marca 2005 je hranilnica v Varaši držala svoj djilejš (részközyülés). Tam smo sploj nauve glasove čuli, pa

prišlo do toga, ka eden zakon tak pravi, ka takša hranilnica mora na leto 250 milijonov svojoga kapitala prepraviti. Tau se pa buma tej hranilnici ne pršika, zatok ka je tau skurok za 100 milijonov več, kak so lani dosegli. Etak nega drugoga znak, znauvič se morajo z nakakim »vküpoženiti«, se združiti.

Pa te smo tak skončali, ka de naša hranilnica letos fuzionirala s hranilnico Savaria, ki je v županiji najmlajša hranilnica, depa sploj velka. K njej bi se držalo v županiji 209 vasnic pa 7 varašov.

Ka de tau znamenūvalo? Tak se vidi, ka do svojo delo širili, naše samouprave do tū leko od druge banke es prejk stau-pile.

Če te pa v drugi polovici leta tau hranilnico iskali, pa gda do zidine prideta, da gor napisano ka hranilnica Savaria, se vam nej trbej zbojati. Bole se samo leko vūpate, ka ste gnes od te male hranilnice nej mogli dobiti, de po tistom mogōče. Te pa, ki ste partnerji bili gnešnoj hranilnici, ostanite naprej tū. Za vas – kak so obečali – samo baukše baude.

Irena Barber

Visoko priznanje Ferenc Király

Madžarsko Ministrstvo za nacionalno kulturno dediščino je lendavskega kiparja Ferenc Királyja ob madžarskem državnem prazniku odlikovalo z Munkácsyjevo nagrado kot najvišjo nagrado na področju likovnega ustvarjanja. Ferenc Király, ki je dolga leta vodil Galerijo-muzej v Lendavi, organiziral mednarodne likovne kolonije, se je večkrat udeležil tudi mednarodne likovne kolonije v Monoštru. Njegovi skulpturi krasita prostore Slovenskega kulturnega in informativnega centra. Na našem posnetku Ferenc Király (prvi z leve) na podelitveni svečanosti v Budimpešti.

Pretrgana nit najstarejšega sodelovanja v panonskem prostoru

JE PANNONIA RES OPRAVILA SVOJE POSLANSTVO?

»Mednarodna likovna razstava Pannonia je letos zaokrožila 25 let svoje prisotnosti v kulturnem prostoru treh sosedstev: Slovenije, Avstrije in Madžarske. Je svojevredno žarišče, ki že lep čas spodbuja medsebojno soočanja likovnih ustvarjalcev na stičišču treh dežel iz obrobja panonskega sveta... Mednarodna likovna razstava Pannonia je v svojem kulturno-umetniškem poslanstvu ves čas utirala pota v prijetnejšo medsebojnost ljudi ob treh mejah. In željo po zlitju vseh občeloških vrednot v svet brez meja... A tudi v prihodnost zazrto jo bo zanesljivo spremljala misel, zapisana ob njeni prvi predstavitvi: Panonska zemlja, panonski človek,« je leta 1992 v uvod kataloga mednarodne likovne razstave Pannonia napisal Jože Vild, predsednik njene organizacijskega odbora. Do tedaj so sodelovale tri sosednje države, kmalu pa se jim je pridružil tudi Medjimurski muzej Čakovec, ki je organiziral prvo Pannonio leta 1998, in 14. razstava je bila hkrati tudi zadnja. Iz Čakovca so eksponate naslednje leto prenesli še v Mursko Soboto, Železno in Sombotel, potem pa je sledil dogovor o prekinitvi organiziranja ene najstarejših oblik kulturnega sodelovanja v takojenovanem panonskem prostoru treh oziroma štirih držav. In to kljub besedam Nándora Salamona iz Sombote: »Ni veliko umetniških prirediteljev v Srednji Evropi, ki se lahko ponašajo s četrtstoletno preteklostjo.«

Petnajsto razstavo bi morala leta 2001 organizirati Deželna galerija v Železnem, vendar so njeni predstavniki na skupnem pogovoru ocenili, da je »Pannonia v novih političnih okoliščinah, ko živimo v Evropi odprtih meja, opravila svoje poslanstvo.« Povedali so tudi, da se organizacije ne bodo lotili zaradi pomanjkanja denarja in predlagali

druge oblike medgalerijskega sodelovanja. Magister Franc Obal, direktor soboške Galerije, je sodeloval pri več razstavah: »Brez dvoma je imela Pannonia veliko vlogo pri informiranju sosedov o tem, kaj se dogaja na likovnem področju. Se posebej tedaj,

ličnega geografskega položaja, kajti gre za mesto z bogato kulturnozgodovinsko tradicijo in številnimi obiskovalci z Dunaja. Nekoliko ob strani je ostal Čakovec zaradi težje organizacijske izmenjave, dokler ne bo Hrvaška članica Evropske unije. Omeniti je potrebno,

Murska Sobota je tedaj z novim, modernim razstavnim paviljonom arhitekta Franca Novaka pomenila pomembno likovno središče in žarišče v okolico. Kot je v Evropi popuščala politična napetost, tako se je razstava preoblikovala v pomembno informacijo o

nih slovenskih in sodobnih nemških slikarjev in kiparjev. Tudi tu, ocenjuje Franc Obal, gre za posredovanje informacij, kakšna je likovna ustvarjalnost v Sloveniji in kakšna v Nemčiji. Nekaj razstav iz ingolstadtskega Muzeja konkretne umetnosti, ki so najprej bile v Murski Soboti, so posredovali tudi v ljubljansko Moderno galerijo in tako seznanili slovensko javnost s sodobno nemško likovno ustvarjalnostjo.

Čeprav je organizatorje mogoče razumeti in verjeti, da imajo iz leta v leto manj denarja, pa najdemo manj opravičila za prekinitev sodelovanja take vrste, kot je (bila) Pannonia. Izgovor, da meje v Evropi več ne preprečujejo obiskov v galerijah in zato skupne razstave niso potrebne, ravno ne drži, kajti prav Evropska unija poudarja vlogo regij, oblikovanje skupnih regij in medregionalno sodelovanje, pa ne samo gospodarsko, prometno in turistično, marveč tudi kulturno. Občutek je, da v regionalnem sodelovanju v panonskem prostoru treh oziroma štirih držav ravnanje nasprotno od evropskih teženj. Na podoben način je po več desetletjih Slovenija lani prekinila mednarodni kulturno-zgodovinski simpozij Modinci, občasno se sestajajo »panonski pravniki«, v Pinkovcu na južnem Gradiščanskem pa po zaslugi neumornega dr. Roberta Hajszana izbaja štirjezični Panonski zbornik. V ta, kot vse bolj kaže, osamljena prizadevanja se je v minulih petih letih vključila tudi Ustanova dr. Sifterjeva fundacija, ki je pripravila več simpozijev, na katerih so bili udeleženci iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije.

Pannonie, z univerzalno, vsem razumljivo likovno govorico je vsekakor škoda, in nikakor ne drži ocena iz Železnega, da je svoje poslanstvo opravila.

eR

Med nagradenci na zadnji Pannonii v Čakovcu leta 1998 je bil akademski slikar Igor Banfi iz Murske Sobotne

ko so bile meje dokaj zaprte, zlasti z Madžarsko. Vsaka novica je bila koristna predvsem v informativnem smislu. Razstava je bila tudi odskočna deska mladim, ki so stopali na umetniško pot in na Pannonii dobili svojo prilžnost.«

Na vprašanje, kako se uresničuje dogovor iz Železnega o sodelovanju med galerijami, Franc Obal pravi, da soboška dobro sodeluje s sombotelsko galerijo. Tako je za letos predviden prenos znane sombotelskega tekstilnega trienala v soboško Galerijo, prihodnje leto pa bo v Sombotelu razstava s posredovanjem iz Murske Sobotne. Z Deželno galerijo v Železnem se za sodelovanje še niso dogovorili, so pa zainteresirani zlasti zaradi od-

da so na razstavah sodelovali domala vsi najbolj uveljavljeni likovni ustvarjalci, ob njih pa tudi nova, prihajajoča imena slikarjev in kiparjev.

Še eno vprašanje magistru Francu Obalu, in sicer, ali ni z leti Pannonia povsem zgubila prvotnega političnega predznaka in postala zanimivo soočanje kulturne ustvarjalnosti, ko so lahko ljubitelji umetnosti na enem mestu videli, kaj in kako ustvarja raznolika paleta likovnih ustvarjalcev iz štirih, po svoje različnih okolij.

»Pannonia je res že zdavnaj zgubila politični naboj. Nastala je leta 1967 v času »železne zavese«, s pomenljivim in privlačnim naslovom Panonska pokrajina – panonski človek.

trenutnih stanjih likovne ustvarjalnosti tedanjega časa. Skozi razstavo smo spremljali, kaj umetniki slikajo, kakšne so njihove slogovne značilnosti, kakšne tehnike uporabljajo, in kar se mi zdi zelo pomembno, po vsaki razstavi je ostal večjezičen katalog, kot veren dokument ne samo likovne ustvarjalnosti, marveč tudi kritičnih misli, zapisanih v spremnih besedilih.«

Zelo dobro sodelovanje ima soboška Galerija od leta 1981 s partnerskim mestom Ingolstadt v Nemčiji. Tedaj so v Ingolstadtu predstavili 5. jugoslovanski bienale male plastike, kar je bil pomemben kulturni in hkrati politični dogodek. Od tedaj so sledile številne izmenjave razstav sodob-

OD SLOVENIJE...

Srečanje Drnovška in Mesiča

Predsednika Slovenije in Hrvaške, Janez Drnovšek in Stipe Mesič, sta se sšla na neformalnem srečanju na Bizelskem. Le malo zatem, ko so zunanji ministri EU kljub podpori nekaterih članic, tudi Slovenije, preložili načrtovani začetek pristopnih pogajanj z Zagrebom, je Drnovšek podprl vstop Hrvaške v EU. Predsednika sta govorila tudi o reševanju odprtih dvostranskih vprašanj, pri čemer je Drnovšek dejal, da se politična klima med državama izboljšuje. Vzpostavljajo se pogoji, v okviru katerih se „lahko bolj mirno in racionalno pogledajo odprta vprašanja še enkrat v smislu dvostranskega razreševanja z morebitnimi popravki dosedanjih sprejetih rešitev“.

Rupel na Kosovu pozval k uresničevanju standardov

Predsedujoči OVSE, slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, je med obiskom na Kosovu, že drugič v tej vlogi, pozdravil oblikovanje nove vlade v pokrajini in vse strani pozval k nadaljnjemu skupnemu delu. Vlado novoimenovanega premiera Bajrama Kosumija je še pozval, naj se zaveže k polni odgovornosti za stabilnost in uresničevanje standardov pri gradnji večetničnega Kosova. Poudaril je, da ni čas za podiranje mostov, temveč za skupno delo pri zagotavljanju evropske prihodnosti za Balkan.

Poslanci potrdili usmeritve letošnjega delovanja Slovenije v EU

Poslanke in poslanci so potrdili deklaracijo o usmeritvah za delovanje Republike Slovenije v institucijah Evropske unije v letu 2005, katere sestavni del so tudi prednostne naloge Slovenije za delo v Svetu EU. Med usmeritvami in prednostnimi nalogami za letošnje delovanje Slovenije v EU je vlada v obsežnem dokumentu opredelila predvsem pogajanja o naslednji finančni perspektivi za obdobje 2007-2013, izvajanje ciljev lizbonske strategije, učinkovito porabo dodeljenih kohezijskih sredstev Unije ter nadaljevanje priprav na prevzem evra in navzpostavitev zunanje meje.

Dejansko sem doma...

• **Daniel Katalinič, ravnatelj Vrtca v Murski Soboti, s kakšnim namenom ste ziskali gora vrtce na Gorenjem Seniku, v Sakalovcih, Slovenski teši, Monoštri pa Števanovci v Porabji?**

Ravnatelj Dane Katalinič

»Moj namen je bil, da obiščemo vrtce, v katerih delajo naše vzgojiteljice, oziroma nudijo strokovno pomoč. Predvsem me je zanimalo, kakšno vzdušje je med našimi in vašimi vzgojiteljicami ter med otroci. Imel sem priložnost danes res biti srečen zato, ker je vzdušje ta pravo. Vzdušje, ki se gradi že dobrih devet let in sem ponosen kot ravnatelj vrtca Murska Sobota, da smo tako daleč prišli pri medsebojnem sodelovanju.«

• **Ce nazaj poglednete na delo vaši vzgojiteljice pred devetimi letimi in zdaj? Mislim, ka so dosti doseg-nile s svojim delom.**

»Ja, spomnim se dokaj sveže prvega srečanja v Murski Soboti, ko ste v vzgojiteljicami tudi vi prišli kot delegacija v Mursko Sobotu, da bi se dogovorili, kako sodelovati na strokovnem področju. To je bil trenutek neke negotovosti, enega problemskega gledanja, a bomo kos obojestranskim nalogam. Nismo se poznali. In v zraku je visela neka težka naloga, a bomo uspešni ali pa ne. Ni bilo tako enostavno in lahko. Po tolikih letih lahko ugotavljamo, da smo tej nalogi bili kos. Pri-nesli smo v porabske vrtce

veselje do uporabljanja slovenskih besed in narečja in smo se učili eni in drugi, vaše in naše vzgojiteljice. In moram povedati, da sem se sam kot ravnatelj veliko naučil, kako je plemenito opravljati tako pomembno

pedagoško zlahtno nalogo, kot je ohranjanje slovenskega jezika kot maternega jezika v porabskih vrtcih. Pri tem smo spoznali, jaz in moje vzgojiteljice, veliko dobrih ljudi iz Porabja. To pomeni, vzgojiteljice, vas, ki imate družbeno in politično nalogo za urejanje teh odnosov, kakor tudi prijazne, prijetne starše, brez katerih ne bi izpeljali te naloge. Skratka, speljali smo jo zato, ker ste to želeli vi in to smo želeli mi.«

• **Grušno, ka kak ravnatelj, vi morate poznati naj-bolje tiste težave, skrb, sterc so mele in jih majo vaše vzgojiteljice v porabskih vrtcih. Meni so se na začetki smilile, zdaj se njim**

da skozi otroško igro, kate-ro planirajo glede na starost otroka, učijo jezik. Morajo jih tudi dodatno obogatiti z jezikom, in sicer v maternem jeziku, da začitijo bo-

„Teta“ Jadranka pride k nam vsak drugi teden.

gastvo in pomen tovrstnih besed, ki jih vkomponirajo skozi pedagoško igro. Tako, da je ta proces zapleten. Globoko se pa zavedamo, da mi nismo šola, ker šola opravlja nalogo učenja, smo vzgojna institucija. Na prvem mestu je vzgoja, pot dodajamo do učenja, ampak to bogatenje in spoznavanje novih slovenskih besed, obujanje narečja pa se mora

dalje, ker smo se poiskali pravil ljudje. Ker se z vami na čelu zavedamo pomembnosti poslanstva in poleg stroke smo dali dušo. To je zlahtnina, ki pa veliko pove. Zaradi tega smo lahko tako daleč prišli. Rad bi pa poudaril, da sem strašno ponosen, da sem ravnatelj Vrtca v Murski Soboti, da imamo tako dobre vzgojiteljice. Ponosen sem tudi, da mi je ta pedagoška naloga omogočila, da sem spoznal vas, Porabje, take zlahtne ljudi. Porabje, katerega sem spoznal kot neznana osebnost, še ko sem prvič prišel l. 1974. In Porabje danes, ki vendarle ima sonce, katerega ustvarjajo ti ljudje.«

• **S kakšnim občutkom pa odidete, se poslovite od porabskih vrtcov?**

»Z enim prijetnim občutkom. Toliko nalog smo si dejansko zadali in dogovorili, da imam občutek, da dejansko sem doma na Gornjem Seniku, v Monoštru, kjerko-li, da sem tu. Skratka, prihajam iz enega doma na drug dom, iz enega vrtca v drugi vrtci in zapuščam kolegice in kolege in se bom spet skozi delovne naloge vrnil. To je tako blizu, da nimam občutka, da grem kam daleč.«

Klara Fodor

Malčki in vzgojiteljice v sakalovskem vrtcu

pa že malo nevoščena, tak lepau leko delajo vküper z malimi mlajši.

»Ja, naloga, ki jih čaka, ni enostavna. Morajo opravljati tekoče strokovno delo doma in se tudi pripravljati na delo v vaših vrtcih. To delo je nekoliko drugačno, je specifično in se morajo prilagajati otroku. Vendar-le, to je ena druga situacija,

izvesti skozi programirano igro. To pa zahteva didaktično pedagoške priprave. Tako delo je odgovorno delo in težko.«

• **Gnes sam večkrat čüla od vas, ka ste ponosni na svoje vzgojiteljice pa na tau, ka vküper leko delate s porabskimi vrtci.**

»Veste, pred leti je to bila

Vse je vreda bilau

Kak vsakšo leto, letos smo to velki ogenj (kres) nalagali na veliko soboto v Andovci.

Že cejli keden smo se kreda dejvali, naj vse na capaši baude večer, gda ga vožgati

v gauško pridemo, več samo sam ostanem.

Hvala baugi, nikak smo zato tapridjockali, dapa gda smo vcuj steli staniti podirati, Kovačin Tibi tak pravo: »Vejte ka, prvin bi pa moj

jati,« pravim.

Žage tasklademo, notra sedemo v traktor pa demo drugi traktor vužgat. Rdeči »rus« se je že audalič vido med bukvi.

»Kak ga zdaj te vužgemo?« pitam Tibina, gda smo stanili.

»Nafto notravljajem pa s tvojim akumulatorom probamo mojga vužgati.«

»Dobro, te dja skrak stanem

Tak je bilau, za frtau vöre je že njegvi traktor tō klepo.

Najveksē borē, ka smo najšli v gauštji, smo brž vōzosekali pa smo že prašili domau. Istino, ka te se več nej samo paut prašila, liki mi tō. Tak smo žedni bili, ka bi ešče Mōjro vōspili. Gda smo drva dolasklali pa smo prvo pivo spili, te smo tak zmišlivali: »Zdaj je že vse vreda. Šunka se že v piskri kūje, drva so

Tū so drva že na prikolicī.

trbej. Kak se je tau zgaidilo, kak nej, dapa itak je vse na soboto ostalo. Zazranka v edenajstoj smo ešče nej meli drva, ka bi leko nalagali.

traktor trbelo notra vužgati, zato ka je že tri dni tū v gauštja.»

»Pa gde maš traktor, zato ka ga tū ne vidimo,« pravimo

Naša kompanija je dugo vōzdržala.

Že je vejn podne bilau, dočas ka nas je telko vkūpprišlo, ka smo leko šli v gauško. Dapa eden je bola drveni bijo kak drūgi. S traktorom sam tak pomalek ūšo, kak če bi pejški bili, zato ka je gnauk eden, gnauk drūgi spadno dola s prikaulice. Tak sam si brodo, ka če de tau tak šlau tadala, te dočas, ka

njemi.

»Ne bojte se, tū je, samo tam spodkar, od tec ga ešče ne vidi.«

»Pa če ga je stoj vkradno?«

»Tau gvūšno, ka se ma ne posreči,« se smeje Tibi. »Negav v njem nafte, akumulator je slabi pa v najvejšoj blati je dolastano.«

»Te se ti rejsan nej trbej bo-

k tvojomi traktori, naj žnjaure dosegnejo.«

Meni se je tau tak dobro posrečilo, ka sam več ranč nej mogo kraj od njegvoga traktora. Velko blato je bilau pa za vruga sam nej mogo v rükverc znak vōpotisniti. Naprej sam pa za volo drugoga traktora nej mogo.

»Na, tau je zdaj lepau,« se smejem že v nevauli, »zdaj že dva traktora ostaneta v gauštji. Če de tau tak šlau tadale, te ogenj tū napravimo, zato ka s teji drva etak ne more pelati.«

»Sprobajmo tvoj traktor vō iz blate potisniti, leko ka se posreči,« pravi nekaj.

»Tau nede šlau,« pravim.

»Če bi prikaulico dolazakapčili, te bi vejn zato šlau.«

Pa rejsan z božjo pomočtjav se je posrečilo.

»Več tašo nemo probali, želejzne vauže gora pa te notrapotegnem,« pravim Tibini.

tū, piti mamo. Tak ka večer mo samo nalagali, djeli, pili pa strejlali s krpitom, naj babe ne morejo spati.«

»Jaj, pozabo sam prajti, ka tisti, steri mi obečo krpit, mi je telefonero, ka ga ne more sprajti,« pravi Kovačin Norbi.

»Brezi strejlanja je velka sobota nej velka sobota.«

»Ka mo zdaj delali?« se škrebamo po glavej.

»Drūgo nega, na Gorenji Senik trbej titi, ovi gvūšno majo krpit. Prosili mo je, naj nam malo posaudijo.«

Tak je bilau, večer smo že tak strejlali, ka so se na ramaj vse streje zdigale.

Kauli paunauči nekaj tak pravi drūgim: »Vidite, vse smo tanaprajli brezi komplikacije. Nej trbej tū skakati, s tistim nika ne prideš naprej.«

... DO MADŽARSKE

Predsednik Ferenc Mádī v Albaniji

Predsednik R Madžarske Ferenc Mádī je prejšnji ponedeljek obiskal Albanijo, s katero ima Madžarska dobre stike, toda na nizki ravni. Letna blagovna menjava med dvema državama komaj doseže deset milijonov evrov. Madžarsko vizo zaprosi letno kakih 30 tisoč albanskih državljanov, zavrtnjih je kakih 30 odstotkov. Ferenc Mádī je poudaril, da Madžarska visoko ceni prizadevanja Albanije za stabilizacijo območja jugovzhodne Evrope ter podpira njeno vključitev v evroatlantske integracije. Ferenc Mádī se je sestel s predsednikom Alfredom Moisiujem ter premierjem Fatosom Nano.

Nezaposlenost narasla

Po najnovejših podatkih Madžarskega statističnega urada je v enem letu za 0,9 odstotka narasla nezaposlenost, med tem pa stagnira zaposlovanje. Trenutna nezaposlenost na Madžarskem je 6,9-odstotna, v najslabšem položaju so mladi med 15. in 24. letom starosti. Med njimi je nezaposlenost 18,6-odstotna. Med vzroki je tudi ukinitve obveznega sluzenja vojaškega roka.

Portret Imreja Nagya

Portret Imreja Nagya, ki je bil premier v času revolucije leta 1956 ter so ga po padcu revolucije usmrtili, krasi od prejšnjega tedna sejno dvorano madžarske vlade. Ob odkritju portreta je sedanjí premier Imreja Nagya imenoval za mučenika madžarske demokracije ter demokratične levice. Do odkritja slike je prišlo ob 60. obletnici agrarne reforme.

Programi, prieditve

- Mlado porabsko gledališče bo 8. aprila nastopilo na reviji gledaliških skupin v Rakicanu.

- 9. aprila bodo v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru nastopili člani Alfa teatra iz Selnice ob Dravi. Predstavili se bodo z igrjo Lenča Fleńča Milana Dekleve v režiji Donataja Maliniča. Ročnodelsko društvo Marjetice pa bo pripravilo razstavo ročnih del ter akvarelov slikarke Nade Hölzl.

K.H.

Slovensko bratovščine pomagajouče društvo

Na konci 19. ino vu začetki 20. stouletja je dosta slovenskih bratov, živečih med Mōro ino Rabo, ostavilo svojo rojstno domovino, vzelo v roke vandrarsko palico ino odvandrlo vu Ameriko.

»Onoga hipa je Amerika bila tista domovina, štera

zagvūšalo reden žitek.

Prvi stopajje biu napravljeni vu začetki 1912. leta, gda so obdržali eden dijlejš, na šterom so poračali, ka nastavi- jo tou društvo. Zbralo se je 41 moškov, šteri so nastavili svojo organizacijo, štera se je imenovala »Prvo South Bethlehemsko slovensko

betežne pomagajouče društvo«. Nastaviteli so bili: Joseph J. Kertsmar, Fran Melin, John Šostarec, Stephen Šiftar, Alex Ficcko* Frank Piff, Stephen Zelko, Joseph Zelko, John Zelko, Frank Temlin, Frank Gorčan, Stephen Šomenek, Frank Korpič, Režo Vukan, John Mikola, John Šostarec, Louis Katona, Adam Smodiš, Charles Berke, Frank Jančarič, Charles Kra-

njec, Alex Bukvič, Frank Czōr, Charles Domjan* Joseph Časar, Charles Tala- ber* Joseph Dravec, Stephen Lončar, Joseph Sreis, Frank Rožman, Joseph G. Preletz, Louis Temlin, Frank Banko, Stephen Bukvič, Adam Düh, Joseph Korpič* Frank Šinko, Stephen Vre- čič, Frank Šomenek, George Krippe, Stephen Štajer (*Prvi organizatori društva).

Prvi česnicke nastavljenoga društva: Stephen Šomenek (predsednik) Charles Berke (podpredsednik), Stephen Bukvič (sekretar), Joseph Korpič (notar), Joseph G. Preletz (pejneznik), Jozeph J. Kerčmar (paznik).

Cili Društva so bili preveč hasnoviti, zato se je njemi v okrogulinskih varošaj dosta Slovincov pridružilo, za edno malo časa pa so se eden za drugim nastavile filiale v Palmertoni, Pittsburghi, Bridgeportu, New Jerseyi, Steeltoni ino v Allentowni, do 1962. leta skupno šest filial zvūn originalnoga društva. Račun kotrig se je ne- prestanoma vnuožao. Sek-

retar Frank Fli- sar nas v nju- vom jubileus- kom vōdavanji za vsakše leto od 1912 do 1961 seznanja s točnim raču- nom kotrig. Samo par prime- rov: 1912: 88; 1920: 760; 1930: 1199; 1940: 1463; 1950: 1631; 1960: 1435 kotrig.

1916. leta je Društvo odlou- čilo, ka da po- staviti za kot- rige i za njuve familije eden dom, gde se večkrat leko

Svetki so prišli pa so odišli

Narodi, verniki različni vōr majo svoje svetke. Kristjani spoj pošūjemo svoje velke svetke. Samo si zmislimo na božič ali na vūzem. Naša mladina se več ne spominja na tiste stare svetke, šteri so spoj siromaški bili, depa v naši dušaj spoj bogati.

Tau mi je zatok zdaj napamet prišlo, ka sam že telko stara, k- znam, vidim, kakša velka razlika je med gnešnjimi svetki pa med svetki pred 50 lejtami. Stoj bi zdaj leko pravo, spoj pa mladina, ka napona od toga »popejvamo«, kak je bilau, ka je bilau. Moram povedati, ka dostavje je gnes tū tak kak je bilau, samo malo v drugoj formi. Usoda (sors) lidi je strašno gnaka v vsakšom cajti. Človek se narodi, gor raste, planira, zaljubljen je, držino stvori, dela, preživetī ške pa med tejn vse baukše ške živeti. Tau je vsigdar tak bilau zatok, ka je človek človek. Pa te ka je tūj problema? Gnes – kak gnauxsvejtā – tū gestemo, ki s poštenim delom leko živemo, če rejsan nej tak dobro, kak povejmo na gnes v nistarni zahodni (nyugati) rosagaj. Depa gestejo, ki so nesrečno zopojdli. Delo so zgūbili, za različni zrokov volo eške dom tū, pa den do dneva se tamantrajo. Kelko so oni sami krivi, bi tū leko pitali. Gestejo takši lūdje tū. Dapa večina zatok ne žive tak slabo, kakoli, ka stoj tau ovak vidi. Zakoj ge tau etak mislim?

Na kratki bom vam nika pripovedjala. Pred vūzemskimi svetki, na velki keden, so že po naši vasnicaj, ranč tak po varaši, baute tak napunjene bile, ka si je človek premislo, če de ušo kūpūvat. Velke samopostrežbe so puno kūpcov bile, pred blagajnami (pénztraj) pa je človek čako, čako. Pa tau je vse zatok bilau, ka je svetek dva dni trpo. Nistarni mislimo. ka te dva dni več pogejmo kak ovak, ka za te dva dni – gda baute nedo oprejte – vse moramo vkūppokūpūvati. Baug vari, ka bi od gladi mrlī.

Pa gde je te tisti cajt, gda sam ge mala bila pa smo na vūzem zazrankoma šonko dobili za zajtrik. Pa te smo v sebé zosūkali telko, kak je mogauče bilau pa te hajde k meši. Depa tam pri meši se je na vūzensko nedelo nika strašnoga godilo. Gnaux je eden, gnaux drugi vkūpspadno, vej smo pa nej meli za tau želaudec, ka bi rano zazrankoma šonko geli.

Samo ka ge sam itak nej zmerom. Rada bi vejdlā, ali smo vse tiste dobrote, ka smo je skūjali, spekli, ka smo vkūp znosili, vse podjeli? Po mojem nej. Dosta je nanikoj prišlo. Pa etakšoga ipa ne mislimo na tiste, šteri so si vse tau nej mogli dopūstiti. Pa vōrvajte mi, gestejo takši. Pa te etakšoga reda največkrat tak pravimo, ka so si tau oni sami krivi. Istina, dosti ji je takši. Pa dosti so, ki so samo tak nut spadnili v tau usodo. Dobro vejn, ka tau nede tak, ka sam ge nej zo, tisto tadam tistomi, ki je na tau prisildjeni. Lepau bi pa bilau.

Irena Barber

vkūper najdejo i navkūpno veselijo. Kūpli so eden fun- duš na Packer Avenue-i, na šterom so dali gorizozidati eden lejpi Slovenski dom. Tou velko šumo pejnez so kotrige mogle vkūper spravi- ti s svojimi težko prislūže- nimi pejnezi. Predsednik John Hassay pi- še v jubileumskom vōdanji (1962), ka so 1921. leta naši

Sloveni vu velkom števeli povrgli eto domovino ino so odpotūvali nazaj vu staro rojstno domovino. Vūpam se, ka se med Čtenjarami najde takši, šteroga stariške so o Društvi pripovedavali, pa se nam zglasijo. Tūdi tou bi bilou zanimivo zvediti, če tam v Ameriki tou Društvo ešče ekzistejra.

Suzana Guoth

Prvi organizatori

THE SOCIETY'S HOME
BETHLEHEM, PA.

Slovenski dom

je naše brate sprejela, kak domovincare, ali dōnok so naši slovenski bratje trno žmetne ino britke čase meli», piše v »Historiji našega društva« John Hassay, šteri je biu leta 1962 predsednik etoga društva.

V Ameriki se je slovenski narod neprestanoma povno- žavao, ali živo je vu velikom siromaštvi. Vnogo sloven- skih lūdi je mrlo brezi toga, ka bi njalo pejneze svojoj fa- miliji za pokapanje. Tak so mogli prijatelji pokojnika pejneze vkūper dati. Tou je biu vzrok toga, ka so si tamkajšnji Slovenci začnoli premišlavati o tom, ka bi do- bro bilou nastaviti edno društvo, štero bi plačalo po- mouč betežnikom, stroške pokapanja, sirauti deci pa bi

Vse je vreda bilau

Kak vsakšno leto, letos smo tō velki ogenj (kres) nalagali na veliko soboto v Andovci.

Že cejli keden smo se kreda dejvali, naj vse na capaši baude večer, gda ga vožgati

v gauško pridemo, več samo sam ostanem.

Hvala baugi, nikak smo zato tapridjockali, dapa gda smo vcuj steli staniti podirati, Kovačin Tibi tak pravo: »Vejte ka, prvin bi pa moj

jati,« pravim.

Žage tasklademo, notra sedemo v traktor pa demo drugi traktor vužgat. Rdeči »rus« se je že audalči vido med bukvi.

»Kak ga zdaj te vužgemo?« pitam Tibina, gda smo stani.

»Nafto notravljajem pa s tvojim akumulatorom sprobamo mojga vužgati.«

»Dobro, te dja skrak stanem

Tak je bilau, za frtau vōre je že njegvi traktor tō klepo.

Najveške borē, ka smo najšli v gaušti, smo brž vōzosekali pa smo že prašili domau. Istino, ka te se več nej samo paut prašila, liki mi tō. Tak smo žedni bili, ka bi ešče Mōjro vōspili. Gda smo drva dolasklali pa smo prvo pivo spili, te smo tak zmišlaval: »Zdaj je že vse vreda. Šunka se že v piskri kūje, drva so

Tū so drva že na prikolic.

trbej. Kak se je tau zgaulo, kak nej, dapa itak je vse na soboto ostalo. Zazranka v edenajstoj smo ešče nej meli drva, ka bi leko nalagali.

traktor trbelo notra vužgati, zato ka je že tri dni tū v gaušti.»

»Pa gde maš traktor, zato ka ga tū ne vidimo,« pravimo

k tvojimi traktori, naj žnjature dosegnejo.»

Meni se je tau tak dobro posrečilo, ka sam več ranč nej mogo kraj od njegvoga traktora. Velko blato je bilau pa za vraga sam nej mogo v rükverc znak vōpotisniti. Naprej sam pa za volo drugoga traktora nej mogo.

»Na, tau je zdaj lepau,« se smejem že v nevauli, »zdaj že dva traktora ostaneta v gaušti. Če de tau tak šlau tadale, te ogenj tū napravimo, zato ka s tejni drva etak ne more pelati.«

»Sprobajmo tvoj traktor vō iz blate potisniti, leko ka se posreči,« pravi nekaj.

»Tau nede šlau,« pravim. »Če bi prikaulico dolazakapčili, te bi vejn tau šlau.«

Pa rejsan z božjo pomočtjav se je posrečilo.

»Več tašo nemo probali, želejzne vauže gora pa te notrapotegnem,« pravim Tibini.

tū, piti mamo. Tak ka večer mo samo nalagali, djeli, pili pa strejlali s krpitom, naj babe ne morejo spati.»

»Jaj, pozabo sam prajti, ka tisti, steri mi obečo krpit, mi je telefonero, ka ga ne more sprajti,« pravi Kovačin Norbi.

»Brezi strejlanja je velka sobota nej velka sobota.«

»Ka mo zdaj delali?« se škrebamo po glavej.

»Drūgo nega, na Gorenji Senik trbej titi, ovi gvūšno majo krpit. Prosili mo je, naj nam malo posaudijo.«

Tak je bilau, večer smo že tak strejlali, ka so se na ramaj vse streje zdigale.

Kauli paunauči nekaj tak pravi drūgim: »Vidite, vse smo tanaprajli brezi komplikacije. Nej trbej tū skakati, s tistim nika ne prideš naprej.«

... DO MADŽARSKE

Predsednik Ferenc Mádli v Albaniji

Predsednik R Madžarske Ferenc Mádli je prejšnji ponedeljek obiskal Albanijo, s katero ima Madžarska dobre stike, toda na nizki ravni. Letna blagovna menjava med dvema državama komaj doseže deset milijonov evrov. Madžarsko vizo zaprosi letno kakih 30 tisoč albanskih državljanov, zavrnenih je kakih 30 odstotkov. Ferenc Mádli se je sestel s predsednikom Alfredom Moisiujem ter premierjem Fatosom Nano.

Nezaposlenost narasla

Po najnovejših podatkih Madžarskega statističnega urada je v enem letu za 0,9 odstotka narasla nezaposlenost, med tem pa stagnira zaposlovanje. Trenutna nezaposlenost na Madžarskem je 6,9-odstotna, v najslabšem položaju so mladi med 15. in 24. letom starosti. Med njimi je nezaposlenost 18,6-odstotna. Med vzroki je tudi ukinitve obveznega službenja vojaškega roka.

Portret Imreja Nagya

Portret Imreja Nagya, ki je bil premier v času revolucije leta 1956 ter so ga po padcu revolucije usmrtili, krasi ob prejšnjega tedna sejno dvorano madžarske vlade. Ob odkritju portreta je sedanjí premier Imreja Nagya imenoval za mučenika madžarske demokracije ter demokratične levice. Do odkritja slike je prišlo ob 60. obletnici agrarne reforme.

Programi, prireditve

• Mlado porabsko gledališče bo 8. aprila nastopilo na reviji gledaliških skupin v Rakičanu.

• 9. aprila bodo v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monostru nastopili člani Alfa teatra iz Selnice ob Dravi. Predstavili se bodo z igro Lenča Flenča Milana Dekleve v režiji Donataja Maliniča. Ročnodelsko društvo Marjetice pa bo pripravilo razstavo ročnih del ter akvarelov slikarke Nade Holzl.

K.H.

Naša kompanija je dugo vōdržala.

Že je vejn podne bilau, dočas ka nas je telko vkūpprišlo, kasmoleko šli v gauško. Dapa eden je bola drveni bijo kak drūgi. S traktorom sam tak pomalek ūšo, kak če bi pejški bili, zato ka je gnauk eden, gnauk drūgi spadno dola s prikaulice. Tak sam si brodo, ka če de tau tak šlau tadala, te dočas, ka

njemi.

»Ne bojte se, tū je, samo tam spodkar, od tec ga ešče ne vidi.«

»Pa če ga je stoj vkradno?«

»Tau gvūšno, ka se ma ne posreči,« se smeje Tibi. »Nega v njem nafte, akumulator je slabi pa v najvejšoj blati je dolastano.«

»Te se ti rejsan nej trbej bo-

V spomin Alojzu Škrjancu - Mirku

Alojz Škrjanc - Mirko, rojen 8. 7. 1923 v kraju Ribče pri Litiji, je na prvi pomladni dan pred 60. leti padel pred Borovnjakovo domačijo na Verici v Porabju na Madžarskem. Tako je Verica najsevernejša točka, kamor so v času NOB 1941 - 1945 prodrli slovenski partizani in na tej severovzhodni meji z orožjem in krvi zaznamovali svojo navzočnost.

Zatorej je v soboto, 19. marca, bilo zelo slovesno ob 11. uri na pokopališču v Monoštru na Madžarskem, ko so se delegacije domicilnega odbora Prekmurske čete in Prekmurske brigade (vodil jo je predsednik domicilnega odbora Mirko Hajdinjak iz Lendave), območnih združenj borcev in udeležencev NOB iz Lendave (vodil jo je predsednik Matija Koren) in Murske Sobotice (vodil jo je predsednik Štefan Žekš) ter Zveze Slovencev na Madžarskem (predsednik Jože

Generalni konzul Marko Satlar (prvi z leve) in predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnők (drugi z leve) ob grobu Alojza Škrjancu - Mirku

Hirnők) poklonile spominu takratnega komandirja 1. prekmurske partizanske čete

Alojzu Škrjancu - Mirku. Med udeleženci slovesnosti so bili še živeči borci te partizanske

enote (Jožef Gerenčer, Štefan Sreš in Maks Šiško) in sestra padlega, Vida

Škrjanc iz Litije. Vsem je ob tem spregovoril generalni konzul Republike Slovenije na Madžarskem Marko Satlar. Omenil je pomen prihoda slovenskih partizanov med 2. svetovno vojno med Porabske Slovence, žrtev Alojza Škrjancu - Mirka za zmago nad fašizmom in nacizmom, tem krutim obdobjem v dvajsetem stoletju, kot tudi dandanašnji pomen Republike Slovenije v skupnosti EU ter njeno sodelovanje z Republiko Madžarsko.

V kulturnem programu so sodelovale pevke in pevci zbora Društva upokojencev iz Murske Sobotice pod vodstvom zborovodje Frančka Zvera, recitatorja Darinka Zorec iz Murske Sobotice in Gabor Holec iz Monoštra na Madžarskem.

Besedilo in fotografija: Filip Matko

Stari kejpri pripovedjajo

Gvušno je vsikš človek tak, ka od časa do časa naprej vzeme stare kejpri, fotografije pa med njimi red dela. Če je gledajo, starejšim na pamet pridejo tisti časi, gda so ešče mladi bili, mladi se pa čudivajo, ka so tej starejši gnauksvejta to mladi pa lejpi lidge bili. Dostakrat pa žalostno ugotovimo, ka dosta lidi, steri so na kejpaj, več nega med nami. Leko se pa tau tō zgodi, ka pozabimo njenoga menja.

Kejpri, steroga tū vidite, nam je prinesla Micka Melczer s Slovenske vesi. Glauzarska Micka se je narodila na Gorenjom Seniki. Na kejpri so regrutke, rojeni 1933. leta. Stogijo (z lejeve) Ferenc Bajzek (Doričnjeka Francek), Antal Muškič (Balaskin Toni), Ferenc Čuk (Drejnin Feri), Jožef Suškič (Anderni Djouži), Agošton Kūhar (Glauzarski Gusli), Agošton Čuk (Števanekin Gusli), Peter Škapper (Kolara

Peter), Alajoš Kern (Pekovski Lujzek), Jožef Wachter (Čučen Djauži), muzikant na zveglau Alajoš Lazar (Mijaukin Lori) fudaš Vendel Kozar (Kodlin Vendi), Kalman Labric (Števakin Kalman), Vendel Kern (Pekovski Vendi). Tetica Melczer so se nej spaušnili, kak se zoveta prva dva, steriva sedita z lejeve. Če je vi spoznate, napišite nam. Baug plati.

ZA SMEJ

Gdeje pa odo?

Margit je spoj dobra vertinja. Tak zajtrik kak obed pa večerja so vsigdar točno na tisto voro kreda. Etak se pa držina tū k tomi mora držati. Etognauk se je zgodilo, ka je Margit zaman domau čakala svojga moža na večerjo. Lorenc je nej prišo domau na reden cajt. Margit je že strašno čemerasta bila pa etak kričala z Lorencom, gda se je domau postavio: »Gde si pa odo? Večerja je nanikoj prišla, vse je mrzlo pa več nej za gesti.«

Lorenc je pa etak pravo: »Ne boj čemerna, Margit. Vejš, zatok sam nej prišo na cajt domau, ka me je tazavozo eden auto...«

»Tak, se je drla Margit pa ešče vcujdjala, »pa je tau tak dugo trpelo.«

Tau pa nej

Ano pa Belo so etognauk spoznanci pozvali na večerjo. Gda je te večer es prišo, Bela je etak pravo: »Nikšo volau nejman zdaj z daumi titi.«

Ana pa etak: »Ti misliš, ka ge mam volau? Depa zmislis si, kak do radi, če ne prideva.«

Zdaj je pa Bela etak pravo: »Istino maš. Te pa hajde, deva.«

Kak pa tau ona vej?

Irinka je etognauk etak prajla svojim padaši: »Gusti, ti pa

nejmaš na sebi spaudjan gvant.«

Gusti pa etak: »Pa kak ti tau vejš, moja draga?«

»Kak, kak, pa tak, ka vrnjoga gvanata tū nejmaš na sebi.«

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,

Gardonyi G. ul. 1,

p.p. 77,

tel.: 94/380-767

e-mail:

porabje@mail.datanet.hu

ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOBOŠKA TISKARNA
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobata
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

